

**ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
“ST. CYRIL AND ST. METHODIUS” UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO**

**ГОДИШНИК
НА ИСТОРИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ
НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“**

Година VIII (XL), 2024



**ANNUAL
OF THE FACULTY OF HISTORY
OF “ST. CYRIL AND ST. METHODIUS”
UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO**

Year VIII (XL), 2024

OSTENDIT HISTORIA
МОДЕРНА БЪЛГАРИЯ:
60 години преподаване
на Нова и съвременна българска история
във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

OSTENDIT HISTORIA
MODERN BULGARIA:
Sixty Years of Teaching Early-Modern and Modern Bulgarian
History at St. Cyril and St. Methodius University
of Veliko Tarnovo

Годишникът на Историческия факултет е продължител на годишната поредица Трудове на Великотърновския университет – Исторически факултет (Т. 132), издавана в периода 1973–1996.

© Авторски колектив, 2024

© Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2024

гр. В. Търново, ул. „Теодосий Търновски“ № 2

ISSN: 2603-3534 (Print) ISSN: 2603-5065 (Online)



**ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“**

**“ST. CYRIL AND ST. METHODIUS”
UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO**



**ГОДИШНИК
НА ИСТОРИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ
НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“**

Година VIII (XL), 2024



**ANNUAL
OF THE FACULTY OF HISTORY
OF “ST. CYRIL AND ST. METHODIUS”
UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO**

Year VIII (XL), 2024



РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор

проф. д-р Николай Кънев

Заместник главен редактор

проф. д-р Пламен Павлов

Редакционен секретар

гл. ас. д-р Момчил Младенов

Членове

*акад. Васил Гюзелев
проф. д.и.н. Милко Палангурски
проф. д-р Петко Петков
проф. д-р Румен Янков*

Отговорни редактори

*доц. д-р Анка Игнатова
доц. д-р Лора Дончева*

Рецензенти

*доц. д-р Ангел Джонев
доц. д-р Георги Георгиев
доц. д-р Стоян Николов*

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

Nikolay Kanev, Prof., PhD

Deputy Editor-in-Chief

Plamen Pavlov, Prof., PhD

Executive Editor

*Momchil Mladenov,
Senior Assist. Prof., PhD*

Editors

*Acad. Vasil Gyuzelev, Prof., Dr. Habil
Milko Palangurski, Prof., Dr. Habil
Petko Petkov, Prof., PhD
Rumen Yankov, Prof., PhD*

Volume editors

*Anka Ignatova, Assoc. Prof., PhD
Lora Doncheva, Assoc. Prof., PhD*

Volume Reviewers

*Angel Dzhonev, Assoc. Prof., PhD
Georgi Georgiev, Assoc. Prof., PhD
Stoyan Nikolov, Assoc. Prof., PhD*

СЪДЪРЖАНИЕ / TABLE OF CONTENTS

Лора Дончева, Анка Игнатова. 60 години преподаване на Нова и съвременна българска история във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и 40 години катедра „Нова и най-нова история на България“ <i>Lora Doncheva, Anka Ignatova. Sixty Years of Teaching Modern and Contemporary Bulgarian History at Veliko Tarnovo University „St. Cyril and St. Methodius“ and Forty Years of the Department of Modern and Contemporary Bulgarian History</i>	13
--	----

I. ИНСТИТУЦИИ, ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, ПОЛИТИКА

I. INSTITUTIONS, LEGISLATION, POLICY

Петко Ст. Петков. Какво е Освобождението на България и с кои паметни дати е свързано? <i>Petko St. Petkov. What is the Liberation of Bulgaria and wWith Which Memorable Dates is it Associated?</i>	41
Милко Палангурски. Сергей Лукиянов и учредителното народно събрание – контрол, сътрудничество и сблъсък <i>Milko Palangurski. Sergey Lukyanov and the Constituent National Assembly – Control, Cooperation And Collision</i>	64
Кристиан Младеновски. Уставът на Държавния съвет на Княжество България и отражението му върху политическите борби в страната <i>Kristiyan Mladenovski. The Statute of the State Council of the Principality of Bulgaria and its Reflection in the Political Struggles in the Country</i>	80
Христина Христова. Третото обикновено народно събрание – избори, конституиране, състав <i>Hristina Hristova. The Third Ordinary National Assembly: Elections, Formation, and Composition</i>	90
Даниела Цонева. Четвъртото обикновено народно събрание – конституиране, състав <i>Daniela Tsoneva. The Fourth Ordinary National Assembly – onstitution, Composition</i>	107

Анна Кочанкова. Щрихи от развитието на българската администрация (1879 – 1912) <i>Anna Kochankova. Highlights of the Development of the Bulgarian Administration (1879 – 1912)</i>	123
Светослав Живков. Реформата на реформите. Промените в изборния кодекс от 1912 година <i>Svetoslav Zhivkov. The Great Reform. The 1912 Electoral Code Amendments</i>	138
Людмил Спасов. Чичерин, Коминтернът и събитията в България юни – септември 1923 г. <i>Lyudmil Spasov. Chicherin, the Comintern and the events in Bulgaria June – September 1923</i>	161
Веселин Янчев. БКП по пътя на терора <i>Veselin Yanchev. BKP on the path of terror</i>	173
Димитър Гюдуров. Коминтернът и „социалните злини“ в България – пропаганда и реалности 1919 – 1934 г. <i>Dimitar Gyudurov. The Comintern and „social evils“ in Bulgaria – propaganda and realities 1919 – 1934</i>	202
Момчил Методиев. Институционализирането на Светия Синод в пълен състав като върховен ръководен орган на Българската църква през 1937 г. <i>Momchil Metodiev. The Institutionalization of the Holy Synod as the Supreme Governing Body of the Bulgarian Church in 1937</i>	214
Алека Стрезова. България и Далечният изток: дългият път на опознаването (края на XIX – първата половина на XX век) <i>Aleka Strezova. Bulgaria and the Far East: The Long Journey of Discovery (end of 19 – first half of 20 century)</i>	232

II. НАЦИЯ, ЛИЧНОСТИ, ВОЙНИ

II. NATION, PERSONALITIES, WARS

Николай Тодоров. Една хипотеза за строителството на първия български храм в Цариград. Призната ли е българската нация през 1849 г. <i>Nikolay Todorov. Hypothesis for the Construction of the First Bulgarian Temple in Constantinople. Was the Bulgarian Nation Recognized in 1849?</i>	243
--	-----

Ивелин Савов. Военното значение на Русе в рамките на османската империя в периода от края на XVIII век и началото на XIX век <i>Ivelin Savov. The Military Significance of Ruse Within the Ottoman Empire in the Period of the End of the 18th Century and the Beginning of the 19th Century</i>	262
Светла Атанасова. Българските възрожденски дейци в документалното наследство на Недялко Каранешев <i>Svetla Atanasova. Buigarian Revivalists in the documentary legacy of Nedyalko Karaneshev</i>	273
Дарина Колева. Документи на участници в Илинденско-Преображенското въстание (1903), съхранявани в Държавен архив – Разград <i>Darina Koleva. Documents of Participants in the Ilinden-Preobrazhenie Uprising (1903) Held at the State Archives – Razgrad</i>	282
Живко Лефтеров. Заседанията на ЦК на ВМОРО на 4 и 10 май 1917 г. <i>Zhivko Lefterov. The meetings of the Central committee of VMORO on May 4 and 10, 1917</i>	294
Кристина Минчева. Един живот, посветен на хората и каузите – забравеният будител доктор Васил Генков <i>Kristina Mincheva. A Life Dedicated to People and Causes – the Forgotten wake-up call Doctor Vasil Genkov</i>	308
Милен Михов. „Михаил Митич Апостолски“ – трансформациите на една идентичност <i>Milen Mihov. „Michael Mitic Apostolski“ – the Transformations of One Identity</i>	318
Христина Кирилова Никола Иванов Недялков – забравеният офицер, общественик и кмет на град Видин <i>Hristina Kirilova. Nikola Ivanov Nedyalkov – the Forgotten Officer, Public Figure and Mayor of the City of Vidin</i>	334
Явор Генов. Участието на поручик Никола Михов в превземането на Тутраканската крепост	

Yavor Genov. <i>Participation of Senior Lieutenant Nikola Michov in the Capture of the Tutrakan Fortress</i>	344
---	-----

Георги Луков. Някои критични бележки към изданието „Участието на провадийци в българското опълчение и във войните за национално обединение (1877 – 1945)“ Georgi Lukov. <i>Some Critical Remarks on the Edition “Participation of Provadia Citizens in the Bulgarian Volunteer Corps and in the Wars for National Unification (1877–1945)”</i>	359
---	-----

III. СЪВРЕМЕННА ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ III. MODERN HISTORY OF BULGARIA

Николай Кочанков. Българо-италианските противоречия при определяне на демаркационната линия с Албания в Западна Македония (1941 – 1943) Nikolay Kochankov. <i>The Bulgarian-Italian Contradictions in Determining the Demarcation Line with Albania in Western Macedonia (1941 – 1943)</i>	369
---	-----

Антон Дончев. Още за преговорите в Кайро (март – септември 1944) Anton Donchev. <i>More about the Negotiations in Cairo (march – september 1944)</i>	395
---	-----

Боян Жеков. Политическата промяна на девети септември 1944 година от теоретична перспектива Boyan Zhekov. <i>The Political Change on the Ninth of September 1944 from Theoretical</i>	406
--	-----

Десислава Георгиева. Дейността на неврокопския митрополит Борис в периода 1944 – 1948 Desislava Georgieva. <i>The Activities of Metropolitan Boris of Nevrokop in the Period 1944 – 1948</i>	428
---	-----

Мартин Иванов. „Народната власт няма нужда от учени врагове“ Martin Ivanov. <i>“Peoples’ Government Needs no Educated Enemies”</i>	451
---	-----

Лора Дончева. Наказателната политика на тоталитарната държава спрямо „лицата, извършили тежки престъпления против антифашисткото движение“ в България преди 9 септември 1944 г. (края на 40-те – средата на 50-те години на XX век)	
--	--

Lora Doncheva. <i>The Penal Policy of the Totalitarian State Towards „Persons Who Committed Serious Crimes Against the Anti-Fascist Movement” in Bulgaria Before September 9, 1944 (Late 1940s – Mid 1950s)</i>	470
--	-----

IV. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО И ЕТНОЛОГИЯ

IV. CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE AND ETHNOLOGY

Вера Бонева. „Работите продължиха до късна есен“: строителството на Паметника на свободата по материали от архива на архитект Атанас Донков Vera Boneva. <i>“The work continued until late autumn”: the Construction of the Monument of Freedom based on materials from the Archive of Architect Atanas Donkov</i>	501
---	-----

Георги Дракалиев. Италианският архитект Рикардо Тоскани и неговият принос за облика на Бургас Georgi Drakaliev. <i>The Italian architect Riccardo Toscani and his contribution to the appearance of Burgas</i>	518
--	-----

Чавдар Ангелов. Първото организирано честване на подвига на Хаджидимитровата чета на връх Бузлуджа Chavdar Angelov. <i>The First Organized Celebration of the Achievement of The Hadzhi Dimitrov's Squad on Buzludza Peak</i>	535
---	-----

Мирослава Георгиева. Археологическите дружества в новата история на България Miroslava Georgieva. <i>Archaeological Societies in the Recent History of Bulgaria</i>	547
---	-----

Мария Деянова. Съхраненият архив на карловското поборническо-опълченско дружество Maria Deyanova. <i>The Preserved Archive Karlovo Veterans and Volunteers' Society</i>	566
---	-----

Петя Банкова. Съвременни научни подходи и изследователски техники в областта на етнологията Petya Bankova. <i>Contemporary Scientific Approaches and Research Techniques in Ethnology</i>	575
---	-----

Миглена Петкова. Храмът „Св. Параскева“ в с. Въглевци и неговата роля за съхраняване на местната памет и идентичност	
--	--

Miglena Petkova. *The church of "St. Paraskeva" in Vaglevtsi and its role in preserving local memory and identity*..... 591

Павлин Чаушев. Християнска символика в традиционните системи за сигурност в българските земи
Pavlin Chaushev. *Christian symbolism in traditional systems for security in the Bulgarian lands*..... 601

Севим Куртчу. Минало и настояще на с. Сеслав, Кубратско (етнологическо изследване)
Sevim Kurtchu. *Past and present of the village of Seslav, Kubrat region (ethnological study)*..... 615

Сузан Руфат. Ролята на свидетелите в светлината на анализа от българското обичайно право до днес
Suzan Rufat. *The role of witnesses in the light of the analysis from the Bulgarian customary law until today* 631

V. НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ **V. SCIENCE AND EDUCATION**

Йорданка Гешева. Да „откриеш“ науката: „Периодическо списание“ на Българското книжовно дружество
Yordanka Gesheva. *To „Discover“ Science: a Periodical Magazine of the Bulgarian Literary Society* 641

Стефка Петкова. Първите десетилетия преподаване по архивистика във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“
Stefka Petkova. *The First Decades of Teaching Archival Studies at the St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo* 651

Анка Игнатова. Архивите – необходимите институции за изследванията по Нова и най-нова история на България
Anka Ignatova. *Archives – the Essential Institutions for Research on the Early-Modern and Contemporary History of Bulgaria* 663

Драгомир Йорданов. Развитие на историческата география и картография в България през периода 1944 – 1989 г.
Dragomir Yordanov. *Development of Historical Geography and Cartography in Bulgaria during the Period 1944 – 1989* 687

Илияна Ганчева-Акдаг. Кръжокът по етнография „Проф. Христо Вакарелски“ към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ <i>Iliyana Gancheva-Akdağ. The Study Cirkles on Ethnography</i> “Prof. Hristo Vakarelski” at the St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo	714
---	-----

Юлия Симеонова. „Дигитална раница – моята България“ и нейното приложение в часовете по история <i>Yuliya Simeonova. “Digital Schoolbag – My Bulgaria”</i> <i>and its Application in History Classes</i>	758
---	-----

Петя Георгиева. Приложението на устната история в изследователската дейност на участниците в Националния исторически конкурс на фондация „Ценности“ (2009 – 2014) <i>Petya Georgieva. Aplication of Oral History in the Research Activity</i> <i>of Participants in the Values Foundation National History Competition</i> <i>(2009 –2014).</i>	771
--	-----

Виолета Стойчева. Обучението по история в матрицата на социалистическото училище (по материали от личния архив на Невена Попова) <i>Violeta Stoycheva. The Education of History in the Matrix of</i> <i>the Socialis School (Based on Materials from the Personal Archive</i> <i>of Nevena Popova).</i>	786
---	-----

ПРИЛОЖЕНИЯ <i>APPLICATIONS</i>	807
--	-----

ЗА АВТОРИТЕ <i>ABOUT THE AUTHORS</i>	821
--	-----